

Abstrakt:

Úvod: Téma diplomové práce je Prevence osteoporózy při malabsorpčním syndromu. Práce je rozdělena na dvě části, teoretickou a praktickou část. Teoretická práce se v první části zabývá osteoporózou a rizikovými faktory osteoporózy se zaměřením na nutriční faktory. Osteoporóza je systémové metabolické onemocnění skeletu charakterizované sníženým množstvím kostní hmoty a změnami kvality kostní tkáně. Etiologie osteoporózy je multifaktoriální. Při malabsorpčním syndromu dochází k poruše funkcí tenkého střeva, které jsou nezbytné pro absorpci živin. Ve druhé části teoretické práce je věnována pozornost malabsorpčnímu syndromu a chorobám, které vedou k jeho rozvoji.

Cíl: Cílem vlastní práce je porovnat příjem vápníku a dalších důležitých živin ve vztahu ke kostnímu metabolismu u osob s laktózovou intolerancí ve srovnání s doporučenými hodnotami a s kontrolní skupinou osob bez laktózové intolerance.

Metody: Stravovací zvyklosti byly hodnoceny pomocí dotazníkové metody a detailního rozboru čtyřdenního jídelníčku stravovacích zvyklostí. Pro zpracování jídelníčků (zjištění energetické hodnoty, množství základních živin, vlákniny, vápníku a dalších minerálních látek a vitaminů) byl využit program Nutriservis Profesional. Denzita kostního minerálu byla hodnocena pomocí dvouenergiové rentgenové absorpciometrie (DXA).

Výsledky: Bylo zjištěno, že obě skupiny konzumují v průměru nižší množství vápníku (pacientky s diagnostikovanou laktózovou intolerancí 83,9% doporučené denní dávky a kontrolní skupina 63,5% doporučené denní dávky) a nižší množství vlákniny (pacientky s diagnostikovanou laktózovou intolerancí 59% doporučené denní dávky a kontrolní skupina 54% doporučené denní dávky). Dále byl zjištěn zvýšený příjem tuků o 29,9%, sacharidů o 18,4% a fosforu o 81,6% ve srovnání s doporučenými denními hodnotami u skupiny s diagnostikovanou laktózovou intolerancí. Při srovnání příjmu vápníku z jídelního záznamu a dotazníku pro hodnocení příjmu vápníku od Mezinárodní nadace pro osteoporózu byl zjištěn rozdíl vypočítaných hodnot mezi metodami, u skupiny pacientek s diagnostikovanou laktózovou intolerancí 137 mg a u kontrolní skupiny pacientek bez laktózové intolerance 224,5 mg. Výsledky denzitometrického měření poukazují na vyšší výskyt osteoporózy u pacientek s diagnostikovanou laktózovou intolerancí ve srovnání s kontrolní skupinou. U pacientek s laktózovou intolerancí byl zjištěn i častější výskyt nízkotraumatických zlomenin po 45. roce života a vyšší pravděpodobnost prodělání nízkotraumatické zlomeniny v dalších 10 letech (nástroj FRAX).

Závěr: Nízký příjem vápníku a jeho snížené vstřebávání a zároveň vyšší příjem fosforu může vést k úbytku denzity kostního minerálu a k rychlejšímu rozvoji osteoporózy u pacientek s laktózovou intolerancí. Proto je vhodné u této skupiny osob zdůrazňovat dostatečný příjem vápníku a jeho správné rozložení během dne v přirozené stravě a v případě jeho nedostatečného příjmu doporučit jeho suplementaci. Vhodné je také upravit příjem dalších nutrientů (omezit příjem fosfátů, tuku a sacharidů a zvýšit příjem vlákniny) a zajistit pravidelnou pohybovou aktivitu. Tato preventivní opatření mohou snížit riziko

rozvoje jak osteoporózy, tak dalších závažných chorob, např. onemocnění kardiovaskulárního systému nebo gastrointestinálního traktu.

KLÍČOVÁ SLOVA

Osteoporóza, malabsorpce, laktózová intolerance, denzita kostního minerálu, vápník